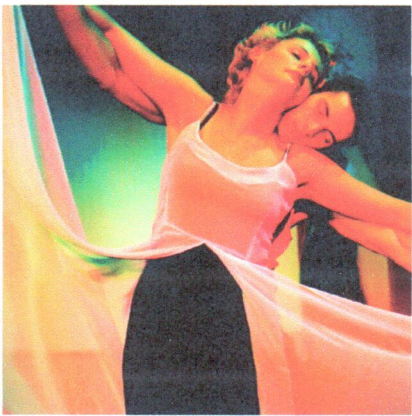
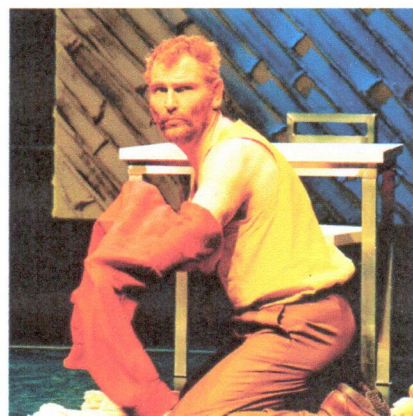
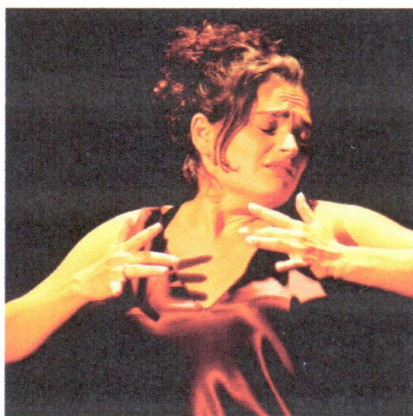
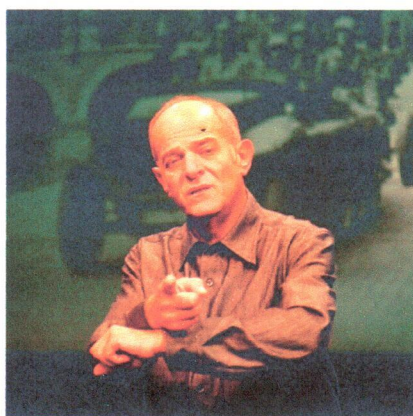
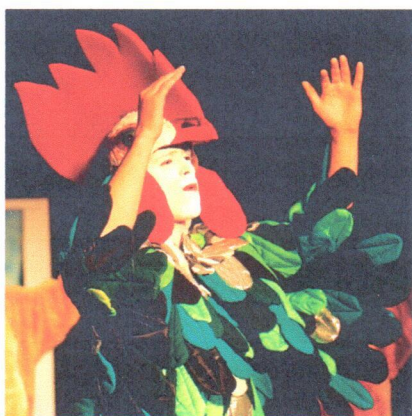
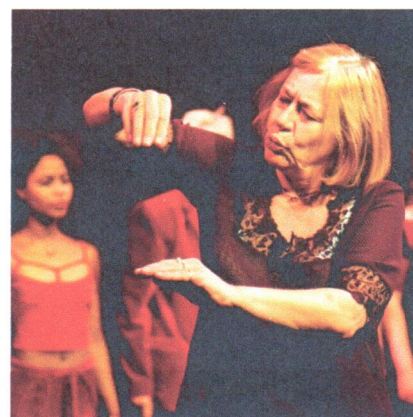
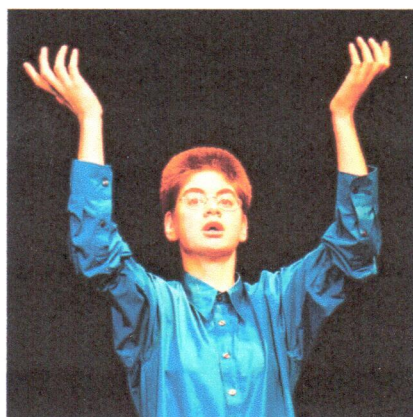

Het beste van twee werelden

HANDTHEATER

Als ik zin heb in een avondje theater, is er voor mij zeer beperkte keuze. Ik kan niet kiezen voor een avondje Cyrano, Miss Saigon, Youp van 't Hek of tientallen andere theateervoorstellingen. Voor mij zijn ze niet toegankelijk vanwege de gesproken taal.
Wilma Matthijsen, doof en groepsleerkracht

HET BESTE VAN TWEE WERELDEN

Inleiding	1
Noodzaak van het project	1
Aansluiting bij de regeling	2
Missie	2
Nieuwe fase	3
Doelen op termijn	3
Personele inzet	3
Samenwerking	4
Evaluatie	4
Promotie en communicatie	4

THEATERPROJECTEN

aap n mies	5
Bevroren Beweging	5
De Verliefde Wolk	6
Open Podium	7
De verhalen die ik nooit geschreven heb	7
Die ik ben	8
Stoplicht	8
Albert & Alexander	8
Moving Light	9

CULTUUREDUCTIE

Basis -en vervolgcursus Cultureel Management	10
Cursus Theater 'Die ik ben'	10
Scholenproject Clowns en Moderne Sprookjes	11
Cursus Verhalen Vertellen 'Stoplicht'	11
Cursus Moderne Dans 'Moving Light'	11

KENNISOVERDRACHT EN METHODIEKONTWIKKELING

Vastlegging	12
Onderzoek	12

VOORWAARDELIJKE ACTIVITEITEN

Informereren	14
Archief uitzoeken	14
Gebouw overdragen	14

BIJLAGE AANTALLEN

Een grote plek in de dovenwereld neemt Handtheater in. Voor het eerst van mijn leven kon ik iets volgen in het theater, kon ik lachen, ontroerd of geboeid zijn. Handtheater biedt tevens vele doven een podium om zichzelf en hun creatieve talenten te uiten. Het is zó belangrijk voor het geestelijk welzijn om deel te zijn van en toegang te hebben tot communicatie; het is een fundamentele voorwaarde voor menszijn.
Femke Routs, doof en psycholoog

HET BESTE VAN TWEE WERELDEN

PROJECTPLAN VAN HANDTHEATER 2010 t/m 2012

Inleiding

Voor u ligt het projectplan van Handtheater voor de periode 2010 tot en met 2012 'Het beste van twee werelden'.

Het projectplan beschrijft het beste van twee werelden in dubbele zin, namelijk de samenwerking tussen professionals en amateurs, en de samenwerking tussen doven en niet-doven.

Handtheater is een unieke organisatie die sinds 1990 actief is op het gebied van podiumkunsten en gebarentaal. Ontstaan vanuit de dovengemeenschap, een culturele minderheid met een eigen taal en cultuur, geeft Handtheater tweetalige voorstellingen, in de Nederlandse Gebarentaal en het gesproken Nederlands, in het reguliere theatercircuit in Nederland en daarbuiten.

Handtheater heeft twee publieksgroepen: doven en horenden.

Het dove publiek geniet van theatervoorstellingen in de eigen taal.

Een groeiend aantal horende mensen bezoekt voorstellingen vanwege de gebarentaal als podiumtaal en de onverwachte wijze waarop deze nieuwe verbindingen aangaat met gesproken taal en beeld.

Noodzaak van het project

Het kunstvakonderwijs is voor doven niet toegankelijk. Handtheater biedt talentvolle dove amateurs een podium waarop zij – begeleid en geschoold door professionals – kunnen acteren. De doorgroei van veelbelovende dove amateurs wordt daardoor mogelijk.

De meeste theatervoorstellingen in het reguliere circuit zijn voor doven evenmin toegankelijk. Handtheater maakt het mogelijk dat een doof publiek kan genieten van een voorstelling in de eigen taal, de Nederlandse Gebarentaal.

Omdat Handtheater in Nederland de enige aanbieder is van theater in gebarentaal en van cultuureducatie voor doven, zou de dovengemeenschap bij het wegvallen van Handtheater letterlijk en figuurlijk met lege handen staan.

Aansluiting bij de regeling

Met het projectplan 'Het beste van twee werelden' sluit Handtheater aan bij de aandachtspunten van de gelijknamige regeling.

Handtheater:

- stimuleert de artistieke samenwerking tussen professionals en amateurs met een beperking, in casu doven
- maakt theater in gebarentaal zichtbaar in het reguliere theatercircuit
- bevordert de doorgroeimogelijkheden van talentvolle dove amateurs
- vormt een schakel tussen de dovengemeenschap en het kunstvakonderwijs.

Missie

De ambitie van Handtheater is om tweetalige voorstellingen te maken in het reguliere theatercircuit. De voorstellingen zijn tweetalig, in de Nederlandse Gebarentaal en het gesproken Nederlands, zodat naast dove ook horende mensen van de voorstellingen kunnen genieten.

De keuze voor meerdere subprojecten die in dit plan worden genoemd, is ingegeven door de ambitie en de noodzaak om de diversiteit aan potentieel talent aan bod te laten komen.

Handtheater wil verregaand experimenteren met gebarentaal als podiumtaal en onderzoek doen naar wat gebarentaal vermag in verschillende vormen en stijlen, en bij verschillende thema's. Verder willen we experimenteren met diverse vormen van tweetaligheid en de spannende ontmoeting tussen gebarentaal en gesproken taal verkennen. We schuwen de cross-over naar andere kunstdisciplines niet en willen de wisselwerking tussen gebarentaal en andere visuele uitingsvormen aangaan.

We willen de uitwisseling voortzetten met buitenlandse organisaties van doven die actief zijn op het gebied van de podiumkunsten en cultuureducatie. In het verleden is gebleken dat Handtheater, door de onderscheidende kwaliteit van zijn voorstellingen, op internationaal niveau een belangrijke voorbeeldfunctie vervult.

De introductie van gebarentaal als podiumtaal bij de reguliere theateropleidingen en –groepen, en de daaruit volgende uitwisseling en samenwerking, is voor de verdere ontwikkeling van onze artistieke signatuur en het versterken van ons draagvlak in Nederland van groot belang.

Handtheater heeft uitdrukkelijk ook een kunst- en cultuureducatieve functie. Cultuureducatie is een noodzakelijke voorwaarde voor het maken van kwalitatief hoogwaardige voorstellingen. Vandaar dat Handtheater ook activiteiten c.q. voortrajecten op het gebied van cultuureducatie en amateurkunst aanbiedt. Daarmee doen we niet alleen een onmisbare investering in de toekomst van theater in gebarentaal en talentontwikkeling, maar bieden we dove mensen ook de mogelijkheid tot actieve cultuurparticipatie.

Nieuwe fase

In 2010 gaat Handtheater een nieuwe fase in met het twintigjarig jubileum als scharnierpunt tussen oud en nieuw. Deze nieuwe fase biedt uitdagende mogelijkheden en onverwachte perspectieven.

In de jaren 2010 tot en met 2012 wil Handtheater werken aan:

- het produceren van tweetalige theatervoorstellingen voor een doof en horend publiek
- het aanbieden van cultuureducatie aan doven
- het maken van een neerslag van de eerste twintig jaar in een aantal aantrekkelijke en voor iedereen toegankelijke producten
- het doen van onderzoek naar de wijze waarop, de vorm en de richting waarin gebarentheater en educatie op het gebied van de podiumkunsten in gebarentaal zich kunnen ontwikkelen.

Handtheater heeft de beschikking over een eigen theateraccommodatie. Het ligt in de bedoeling om deze accommodatie te verlaten, dan wel met andere gebruikers te gaan delen.

In 2010 moeten – om de nieuwe fase te kunnen ingaan – tevens enkele voorwaarden worden vervuld:

- de achterban informeren over de nieuwe fase
- een (mede)huurder vinden voor het gebouw en zo nodig een vervangende kantoorruimte zoeken.
- de inboedel van het theater onderbrengen
- het archief digitaliseren.

Doelen op termijn

In 2013 wil Handtheater ten minste de volgende resultaten hebben geboekt:

- Er zijn drie nieuwe dove acteurs opgeleid die ervaring hebben opgedaan tijdens de productie van een voorstelling en de daaropvolgende tournee.
- Handtheater heeft twee dove beleidsmedewerkers geschoold die op termijn het beleid op het gebied van theater en cultuureducatie in gebarentaal gaan vormgeven.
- Handtheater heeft twee gastregisseurs geëngageerd.
- Twee podiumkunstinstanties hebben een of meerdere dove gastacteurs bij hun theaterproductie betrokken.
- Met één opleiding op het gebied van de podiumkunsten heeft Handtheater een samenwerkingsverband met betrekking tot de scholing van dove acteurs.

Personele inzet

Handtheater wordt aangestuurd door een klein team bestaande uit:

John van Gelder, doof, artistieke leiding en senior acteur

Mieke Julien, horend, artistieke leiding en cultuureducatie

Teja Vossen, horend, zakelijke en productionele leiding.

Verder werkt Handtheater met een vaste publiciteitsmedewerker (parttime), vaste freelancers en acht dove en horende stagiaires en vrijwilligers.

In 2011 gaan John van Gelder en Teja Vossen met pensioen. Zij worden gedeeltelijk vervangen door jonge dove beleidsmedewerkers in opleiding.

Samenwerking

Handtheater werkt samen met organisaties in de dovenwereld, waaronder:

- de landelijke organisatie Dovenschap die de belangen van doven in Nederland in den brede zin behartigt
- de lokale of regionale welzijnsstichtingen voor doven, waarvan er elf in Nederland zijn en die verantwoordelijk zijn voor recreatie voor en educatie van doven, en de cursussen Nederlandse Gebarentaal voor horenden
- het basisonderwijs en voortgezet onderwijs voor doven
- het Nederlandse Gebarencentrum, een landelijk expertisecentrum voor gebarentaal
- doven die als zzp-er actief zijn in de podiumkunsten.

Handtheater wil de komende drie jaar samenwerken met (amateur)opleidingen op het gebied van de podiumkunsten, met landelijke organisaties op het gebied van amateurkunst, zoals Kunstfactor, Cultuurnetwerk Nederland en Special Arts, en met horende podiumkunstinstituten.

Evaluatie

Van ieder deelproject maakt Handtheater een inhoudelijk verslag. Deze verslagen dienen als basis voor de jaarverslagen en de evaluatie aan het einde van de periode van drie jaar.

Promotie en communicatie

Handtheater geeft bekendheid aan zijn activiteiten via de eigen website, via websites van organisaties binnen de dovengemeenschap en het landelijk maandblad Woord & Gebaar.

Handtheater heeft een bestand van ongeveer 2500 adressen en e-mailadressen.

De website van Handtheater krijgt een nieuw jasje met meer aandacht voor filmpjes, interactiviteit, snellere nieuwsvoorziening, neerslag van onderzoek en ontwikkelingen, en het downloaden van documenten, zoals verslagen, werkboeken, handleidingen en onderzoeksresultaten.

Tot nu toe heb ik van verschillende voorstellingen van Handtheater mogen genieten. Genieten is eigenlijk nog zacht uitgedrukt, want ik vind het moeilijk om onder woorden te brengen wat het me feitelijk heeft gedaan. Omdat het voor mij voordat Handtheater bestond, niet mogelijk was om van theater te genieten.

Annemieke Brandenburg, doof en historica

THEATERPROJECTEN

aap n mies (2010/2011)

een theatervoorstelling voor iedereen vanaf 8 jaar

Een onderwijzeres is al jaren verliefd op de mannetjesgorilla uit de dierentuin en zij weet zeker dat deze liefde wederzijds is.

Een brief is onderweg naar de directeur van de dierentuin, waarin zij vraagt of de aap een nachtje mag komen logeren.

Al haar vrije tijd steekt zij in het voorbereiden van de komst van haar idool.

Want wat eet een aap eigenlijk en hoe praat je met een aap.

Douchen apen ook? En hoe zoen je eigenlijk met een aap?

Maar haar grootste vraag is: waar moet haar man slapen als Aap komt logeren?

aap n mies is een humoristische, fysieke en muzikale voorstelling in gebarentaal en gesproken taal over de inburgering van een aap en een onmogelijke liefde, geïnspireerd door het leesplankje dat dit jaar honderd jaar bestaat.

De voorstelling wordt gespeeld door acteur John van Gelder van Handtheater en mimespeler/decorontwerper Jacques Kriek, die met apen is opgegroeid. De muziek is van componist en muzikant Alan Purves.

De voorstelling *aap n mies* wordt aangemeld voor de Parade 2011.

Aantal voorstellingen 10

Aantal bezoekers 800

Bevroren Beweging (2010)

In Bevroren Beweging brengt John van Gelder het schilderij IJspret van Hendrick Avercamp tot leven. Hendrick Avercamp werd geboren in 1585 in Amsterdam en is in 1634 in Kampen overleden. Hij werd de Stomme van Kampen genoemd omdat hij doof was. Hendrick Avercamp is beroemd vanwege zijn winterlandschappen die over de hele wereld in musea te zien zijn. Zijn schilderijen kenmerken zich door levendige taferelen en een zilverwitte atmosfeer.

Van *Bevroren Beweging* wordt in 2010 een aantal voorstellingen gespeeld in het kader van de overzichtstentoonstelling IJspret die het Rijksmuseum heeft gewijd aan het werk van Hendrick Avercamp. Verder is de voorstelling onder andere te zien op het festival Ongekend Talent op 11 november 2010 in Tilburg. Tenslotte wordt de mogelijkheid onderzocht om de voorstelling in Japan en in Griekenland te spelen.

Aantal voorstellingen 6
Aantal bezoekers 480

Videoregistratie

Bevroren Beweging is de meest gebarentalige voorstelling die Handtheater in het reguliere theatercircuit heeft gespeeld. Daarom wordt de voorstelling professioneel geregistreerd. Daartoe is contact opgenomen met de stichting ZieZo die ook de korte film *Kijk je ogen uit met Avercamp* voor het Rijksmuseum heeft gemaakt.

Gekozen is voor een speelse multimediale vorm in plaats van een conventionele registratie. Kijkers kunnen op een website of op een dvd een scène op het schilderij *Ijspret* aanklikken en krijgen dan het ‘achterliggende’ verhaal in gebarentaal te zien.

De Verliefde Wolk (2010 en 2011)

De Verliefde Wolk is een visuele familievoorstelling (10 jaar en ouder) voor doven en horenden met spel, beweging en beeld.

De voorstelling is gebaseerd op het gelijknamige sprookje van de Turkse schrijver Nâzim Hikmet en enkele gedichten van zijn hand.

Edwin Kooijman is te bewonderen als de verliefde wolk, maar ook als de derwisj.

Ali Shafiee zet een overtuigende machthebber neer, die de wonderschone en zachtaardige Ayşe (Merel van Zuilen) probeert in te lijven.

Edwin, Ali en Merel spelen in de Nederlandse Gebarentaal en Iris Stam geeft hun stem als spiegelbeeld van Ayşe.

De gedichten zijn ook te horen of te zien in het Turks.

De Verliefde Wolk is in 2010 in de volgende theaters te zien:

zaterdag 9 januari	De Goudse Schouwburg	Gouda
zondag 17 januari	Tropentheater	Amsterdam
vrijdag 22 januari	Theater aan de Parade	Den Bosch
vrijdag 29 januari	De Meervaart	Amsterdam
zaterdag 6 februari	Kleintje Kolk	Assen
zondag 14 februari	theater De Regentes	Den Haag
zaterdag 20 maart	Plaza Futura	Eindhoven
vrijdag 16 april	Cultura	Ede
zaterdag 17 april	Stadsschouwburg	Utrecht
vrijdag 23 april	Rabothheater Hengelo	Hengelo
zaterdag 8 mei	Musis Sacrum / Schouwburg	Arnhem
zaterdag 15 mei	Cultureel Centrum 't OOG	Amsterdam
zondag 16 mei	Cultureel Centrum 't OOG	Amsterdam

Inmiddels hebben meerdere programmeurs laten weten de voorstelling ook in hun theater te willen programmeren. Handtheater neemt daarom de voorstelling in het seizoen 2011/2012 in reprise met een deels nieuwe bezetting.

Aantal voorstellingen (2010) 13
Aantal bezoekers 1040
Aantal voorstellingen (2011) 10
Aantal bezoekers 800

Open Podium (2011 en 2012)

Het Open Podium is een vrijplaats voor doven (kinderen vanaf 10 jaar, jongeren en volwassenen) om korte presentaties te geven vanuit verschillende disciplines voor een publiek. Disciplines waaruit deelnemers kunnen kiezen zijn: theater, poëzie, vertelkunst, dans, mime, clownerie, poppen- en maskerspel en audiovisuele projecten.

Per Open Podium vinden meerdere presentaties plaats van steeds andere deelnemers. Alle presentaties worden voorbereid met ondersteuning van dove en horende vakdocenten. Het Open Podium wordt per keer door een andere presentator gepresenteerd.

Handtheater is in 2000 met het Open Podium begonnen dat viermaal per seizoen plaatsvond. Op basis van die ervaring is een handboek Open Podium gemaakt. In samenwerking met steeds een andere regionale welzijnsstichting voor doven wil Handtheater Open Podia in de regio's organiseren en de manier van werken aan de regionale stichting overdragen.

Het publiek geeft per Open Podium aan welke drie kandidaten worden uitgekozen voor het landelijke Open Podium dat eenmaal per jaar plaatsvindt.

Aantal Open Podia	4 per jaar
Aantal deelnemers	10 per Open Podium
Aantal bezoekers (2011)	320
Aantal bezoekers (2012)	320

De verhalen die ik nooit geschreven heb (2011)

In het jaar dat hij 65 wordt, speelt John van Gelder de solo De verhalen die ik nooit geschreven heb over de tocht van kleine John langs gebedsgenezers, handopleggers en kwakzalvers die hem horend moesten maken, over de bruine wijsvinger in zijn keel van de sigaren rokende onderwijzer op de dovenschool die hem de letter R probeerde uit te laten spreken, over de huiskamer vol wapperende handen van de familie De Haas die roddelde, ruziede, moppen vertelde en discussieerde in gebarentaal, over de klap die hij kreeg van zijn moeder omdat hij zijn gehoorapparaat op het Waterlooplein in Amsterdam had verkocht, over zijn oudere broer die zakte voor zijn rijexamen en uit zijn vel sprong omdat zijn dove broertje in één keer slaagde, over het plat slaan van het horloge van zijn collega, over het aaien van vissen in de diepzee, over het afleggen van zijn vader, over de stokoude dove bakker op het eiland Samos die hem niet meer wilde laten gaan en nog veel meer.

Aantal voorstellingen	15
Aantal bezoekers	1200

Die ik ben (2012)

Met educatief voortraject (zie cultuureducatie)

Toen je me vroeg wat het verhaal van mijn leven is, wist ik het meteen: dat ik als tienjarig Spaans meisje in een zomerjurkje ons huis in Spanje verliet met mijn moeder, broertje en zusje zonder te weten waar naartoe, om diezelfde dag nog te landen op Schiphol waar het sneeuwde, en ik had nog nooit sneeuw gezien.

Die ik ben is een serie van vier tweetalige voorstellingen van ruim een uur. In *Die ik ben* voeren vier duo's van een dove en een horende vrouw ieder het verhaal uit hun leven ten tonele dat hen het meest karakteriseert. Voor de pauze vertelt de ene vrouw haar verhaal getolkt door haar duopartner, na de pauze draaien de rollen om.

De toneeltekst is gebaseerd op een uitvoerig interview met iedere vrouw. De vrouwen bedenken samen met een professionele decorontwerper het decor. De regie is in handen van verschillende vrouwelijke regisseurs.

Aantal voorstellingen	10
Aantal bezoekers	800

Stoplicht (2012)

Met educatief voortraject (zie cultuureducatie)

Verhalen vertellen is de basis van de dovencultuur. Overal waar doven samenkomen, worden verhalen verteld, op verjaardagen, feesten, sportwedstrijden, bruiloften en partijen.

Stoplicht is een verhalenfestival waar dove volwassenen een verhaal kunnen vertellen aan een publiek, een grappig, tragisch, spannend, intrigerend, sprookjesachtig of sensueel verhaal. Rode draad is een voorwerp in een van de kleuren van het stoplicht: groen, oranje of rood.

Een jury kiest de mooiste verhalen die samen één voorstelling vormen. De voorstelling wordt in ieder geval gespeeld in Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Groningen, Eindhoven en Zwolle. Rondom deze plaatsen wonen namelijk veel dove mensen, omdat de scholen voor doven hier waren of zijn gevestigd.

Aantal voorstellingen	6
Aantal bezoekers	150 (festival) 480 (voorstellingen)

Albert & Alexander (2012)

Albert & Alexander is een openbaar debat tussen Albert Ballin (1867-1933) en Alexander Graham Bell (1847-1922).

Albert Ballin was schilder, lithograaf, acteur in de stomme film en schrijver van het boek *The Deaf Mute Howls (De Schreeuw van een Doofstomme)*. Zijn boek is een aanklacht tegen de onderdrukking van de gebarentaal en een pleidooi voor de invoering van de gebarentaal als universele taal.

In zijn boek vertelt hij uitvoerig over zijn ontmoetingen met Alexander Graham Bell, de beroemde uitvinder van de telefoon.

Albert en Alexander waren felle tegenstanders, maar ondanks dat bijzonder op elkaar gesteld.

Bell vond dat gebarentaal op de scholen voor doven moest worden verboden. Gedurende enkele jaren werkte hij als onderwijzer op een school voor doven in Boston. Daar ontmoette hij zijn latere vrouw. Zij was doof maar kon niet gebaren. Albert was getrouwd met een horende vrouw die vloeiend kon gebaren omdat zij met dove broertjes en zusjes was opgegroeid.

In *Albert & Alexander* kruisen de twee heren hun degen.

Bij de voorstelling wordt de Nederlandse vertaling van *The Deaf Mute Howls*, die Handtheater heeft laten maken, uitgegeven.

Aantal voorstellingen	10
Aantal bezoekers	800

Moving Light (2012)

Met educatief voortraject

Vier dove dansers sturen in deze choreografie met hun beweging projectie van beelden en licht aan. Hun lichaamsgeluid (van voeten op de vloer, ademhaling, ruisen van kleding) wordt versterkt weergegeven.

Twee jonge dove mannen met een fascinatie voor IT, licht en film experimenteren met de visuele mogelijkheden van de techniek.

De choreografie is van de hand van Maxi Hill, choreograaf, danser en dansdocent. De dansers worden geselecteerd uit een groep die voorafgaand aan de repetitieperiode wekelijks een intensieve training volgt in moderne dans gedurende drie maanden.

Aantal voorstellingen	15
Aantal bezoekers	1200

Begin jaren 2000 heb ik een theatercursus gevolgd bij Handtheater. Van oorsprong een pratende dove werd ik in deze cursus gestimuleerd gebruik te maken van lichaamsexpressie en gebarentaal. Als - toen - bijna 40-jarige kwam ik voor het eerst op actieve wijze in contact met theater maken als kunstvorm. Ik heb er van genoten! Sindsdien ga ik regelmatig naar voorstellingen van Handtheater. Om zonder tolk - in mijn eigen taal - de voorstellingen te kunnen volgen. Heerlijk! Pas nu begrijp ik waarom sommige horenden graag naar theatervoorstellingen gaan en het als verrijkend ervaren.
Jackie Hoek, doof en beleidsmedewerker

CULTUUREDUCATIE

Basis- en vervolgcursus Cultureel Management (2010/2011/2012)

De basiscursus Cultureel Management behandelt zes belangrijke domeinen van het cultureel management: artistiek, zakelijk, bestuurlijk, juridisch, productioneel en communicatief. Deskundigen gaan in op vragen als:

- Hoe formuleer ik de doelstelling, visie en ambitie van mijn project?
- Hoe schrijf ik een projectplan?
- Hoe leg ik de ervaringen vast in een verslag?
- Hoe organiseer ik de financiële administratie?
- Hoe stel ik een begroting op?
- Hoe kan ik mijn project financieren? (Inkomsten, sponsoring, fondsenwerving enz.)
- Welke rechtspersoon is het meest geschikt voor het doel dat ik nastreef?
- Wat doet een producent?
- Hoe communiceer ik mijn boodschap naar de buitenwereld?

In de vervolgcursus kiezen cursisten een project dat zij willen realiseren en voeren praktische opdrachten ten bate van het project van hun keuze uit. De resultaten worden met de hele groep besproken.

Cursisten lopen een korte stage bij een andere theatergroep of cultuurondersteunende instelling. Zij formuleren vooraf een onderzoeksvraag die zij in het stageverslag beantwoorden. Het stageverslag kent twee versies: een versie in de Nederlandse Gebarentaal op een beelddrager en een versie in het geschreven Nederlands.

De docenten bestaan uit dove en niet-dove deskundigen die werkzaam zijn in de culturele sector.

Aantal dagdelen	20
Aantal cursisten	10

Cursus Theater 'Die ik ben' (2011/2012)

De cursus Theater is het voortraject van de theaterproductie *Die ik ben*.

Aan deze cursus doen acht dove en acht horende vrouwen mee, waaruit uiteindelijk vier dove en vier horende vrouwen worden geselecteerd voor de theaterproductie. De cursisten bekwamen zich in spel, beweging, decor, kleding en licht. Daarnaast volgen de horende vrouwen lessen in stemvorming en de dove vrouwen in theatraal gebaren. Zij krijgen les van dove en horende theaterdocenten.

Aantal dagdelen	16
Aantal cursisten	16

Scholenproject Clowns en Moderne Sprookjes (2011)

Handtheater heeft een lespakket drama ontwikkeld voor de leerlingen op de basisscholen voor doven. Het lespakket bestaat uit twee cursussen van elk zes lessen met daarnaast een presentatie voor publiek. De cursus Clowns is speciaal gemaakt voor de groepen 3 tot en met 5 en de workshop Moderne Sprookjes is voor de groepen 6 tot en met 8 bedoeld. Een van de doelstellingen van het lespakket is om de leerlingen basisvaardigheden bij te brengen op het gebied van drama (creativiteit, spel, tekst en beweging). Niet minder belangrijk zijn het bieden van spelplezier, het stimuleren van het zelfvertrouwen en het bevorderen van de waardering voor de taal en cultuur van doven.

Aantal lessen	6
Aantal leerlingen	50

Cursus Verhalen Vertellen 'Stoplicht' (2012)

De cursus Verhalen Vertellen is een voortraject voor de theaterproductie *Stoplicht*. Deelnemers aan de cursus bekwamen zich in het vertellen van verhalen in gebarentaal. Zij krijgen les van dove en horende verhalenvertellers.

Aantal lessen	10
Aantal cursisten	15

Cursus Moderne Dans 'Moving Light' (2012)

De cursus Moderne Dans wil de cursisten het lichaam laten ervaren als expressie- en communicatiemiddel.

Bij dove mensen voor wie gebarentaal de moedertaal is, is het bovenlichaam over het algemeen flexibeler dan het onderlichaam en is de rechterkant van het lichaam beweeglijker dan de linkerkant. Die disbalans krijgt in de cursus speciale aandacht. Dansen en muziek lijken onlosmakelijk met elkaar verbonden. Wat nu als je de muziek niet hoort en maar gedeeltelijk kan voelen? Dansen op licht en projectie is een mogelijkheid die in deze cursus wordt onderzocht.

Aantal lessen	16
Aantal cursisten	8

We hebben tijd nodig om ons te ontwikkelen. Wat wij nu maken is al mooi, wat wij in de toekomst gaan maken is waarschijnlijk nog veel mooier. Geef ons die toekomst!
Tamara van Meer, dramadocent en doof

KENNISOVERDRACHT EN METHODIEKONTWIKKELING

Vastlegging

Handtheater bestaat dit jaar twintig jaar, een mooie aanleiding om kennis en ervaring vast te leggen in een aantrekkelijke vorm, zodat deze overdraagbaar zijn aan anderen in heden en toekomst.

De ervaringen worden vastgelegd in meerdere producten: een boek, een tweetalige handleiding en een dvd in gebarentaal met ondertiteling. Deze producten zijn toegankelijk voor zowel doven als horenden, amateurs als professionals.

In het boek wordt de periode van twintig jaar Handtheater vastgelegd in een prettig leesbare stijl, geïllustreerd met anekdotes en beeldmateriaal. Het boek wordt ondergebracht bij uitgeverij Van Tricht.

Handtheater stelt tevens een 'handleiding gebarentheater' samen. De handleiding is in twee versies beschikbaar: een versie voor dove mensen in de Nederlandse Gebarentaal en een versie voor horende mensen in het geschreven Nederlands.

Op de dvd is een compilatie te zien van voorstellingen en projecten van Handtheater in de afgelopen twintig jaar. Daarnaast worden mensen die een belangrijke rol in de ontwikkeling van het theater in gebarentaal hebben gespeeld, geïnterviewd. De selectie korte films die op de website te bekijken is, wordt uitgebreid.

Onderzoek

Theater in gebarentaal heeft zich door de inspanningen van Handtheater een plaats verworven in het Nederlandse theaterbestel. Voorstellingen in gebarentaal voldoen niet alleen aan een fundamentele behoefte van de dovengemeenschap, maar spreken ook niet-doven aan. Daarom is het belangrijk om te onderzoeken hoe theater in gebarentaal kan worden gecontinueerd en ontwikkeld, in welke vorm en richting, en onder welke voorwaarden. In dit onderzoek wordt de positie van Handtheater uitdrukkelijk meegenomen.

Ook de financiering van theater in gebarentaal is onderwerp van onderzoek. Bij het onderzoek betrekken we adviseurs van buiten.

We gaan na of Handtheater kan worden ondergebracht bij een of meerdere horende theatergezelschappen die structureel gesubsidieerd worden en onder welke voorwaarden. Hierbij verdient het Zweedse model van het Riksteatern en het Tyst Teater uitdrukkelijk de aandacht. In Zweden maakt het theater van doven (Tyst Teater) onderdeel uit van het nationale theater van Zweden.

Een belangrijke voorwaarde voor de ontwikkeling van theater in gebarentaal is dat doven zich kunnen bekwamen in de podiumkunsten.

We bekijken in hoeverre de ondersteuningsinstellingen op het gebied van amateurkunst en cultuureducatie in hun beleid en activiteiten een plaats kunnen geven aan theater en kunsteducatie in gebarentaal.

We gaan na of de cultuureducatieve activiteiten kunnen plaatsvinden onder de verantwoordelijkheid van stichting Handtheater op de locaties van de welzijnsstichtingen voor doven.

We peilen de behoefte bij de scholen voor doven aan educatieve projecten op het gebied van de podiumkunsten.

We bespreken tevens de mogelijkheid van financiering van scholenprojecten door de scholen.

We onderzoeken met welke twee Europese theatergroepen van doven Handtheater een theaterproject dan wel een cultuureducatief project met Europese gelden kan aanvragen.

VOORWAARDELIJKE ACTIVITEITEN

Informereren

(Direct) betrokkenen bij Handtheater, zoals freelancers, vast publiek, dovenorganisaties, buurtinstellingen en relaties in de theaterwereld weten dat Handtheater per 1 januari 2010 geen subsidie meer heeft van de landelijke overheid. Er is echter onduidelijkheid over de toekomst. Het is daarom zaak om, zodra er meer duidelijkheid is, betrokkenen helder te informeren. Ook de pers moet op de hoogte worden gesteld van de recente ontwikkelingen.

Archief uitzoeken

De financiële administratie, het papieren archief, het fotoarchief en het videoarchief worden uitgezocht en gedigitaliseerd.

Gebouw overdragen

Dat Handtheater ooit een gebouw (eerst aan de Tollensstraat en later op de De Wittenkade) heeft betrokken, was vanwege de cultuureducatieve activiteiten die onder de noemer Cultureel Centrum 't OOG zijn verzelfstandigd. Die activiteiten zijn nooit structureel gesubsidieerd. Vandaar dat besloten is om een andere gebruiker voor het gebouw te zoeken. Het huurcontract loopt nog tot en met 2013, maar de eigenaar heeft aangegeven dat hij akkoord gaat met een andere huurder tussentijds. Handtheater zoekt naar vervangende kantoorruimte van circa zestig vierkante meter. Daarover is contact met de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling, afdeling Kunst en Cultuur van de gemeente Amsterdam en met de stadloods. Een andere optie is het gebouw met andere groepen te delen. Beide opties liggen op dit moment nog open.

**HET BESTE VAN TWEE WERELDEN
PROJECTPLAN 2010 T/M 2012
HANDTHEATER**

Theatervoorstellingen	Aantal voorstellingen	Aantal bezoekers
aap n mies	10	800
Bevroren Beweging	6	480
De Verliefde Wolk	23	1840
Open Podium	8	640
De verhalen die ik nooit geschreven heb	15	1200
Die ik ben	10	800
Stoplicht	6	480
Stoplicht festival	1	150
Albert & Alexander	10	800
Moving Light	15	1200
Subtotaal	104	8390

Cultuureducatie	Aantal dagdelen	Aantal cursisten
Cursus Cultureel Management	20	10
Cursus Theater ' Die ik ben'	16	16
Scholenproject	6	50
Cursus Verhalen Vertellen ' Stoplicht'	10	15
Cursus Moderne Dans ' Moving Light'	16	8
Subtotaal	68	99